

Jaarverslag 2013

Jaarverslag 2013

Inhoud	Pagina
<u>□ Jaarverslag</u>	
Doelstelling en Taken	5
Uit en rondom de organisatie	7
Productiecijfers 2013	
<u>□ Jaarrekening</u>	
Financieel Jaarverslag	18
Goedkeurende controleverklaring	30
Bijlage 1 : Samenstelling Bestuur/ Commissies/ Bureau	32
Bijlage 2 : Samenstelling Commissies	34
Bijlage 3 : Overzichten productiecijfers 2013	35

Doelstelling en Taken

Doelstelling:

De Gemeenschappelijke Regeling “hûs en hiem”, welstandsadvisering en monumentenzorg, is opgericht 1 januari 1985 en voortgekomen uit:

1925: Provinciale Friesche Adviescommissie ter wering van de inbreuk op de schoonheid van stad en land.

1947: Provinciale Friese Schoonheidscommissie.

1980: Friese Schoonheidscommissie “HUS en HIEM”.

De regeling heeft ten doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Friesland.

Het huis van ir. Abe Bonnema in Hurdegaryp is in 2013 voorgedragen als rijksmonument.

Taken:

Het lichaam geeft met behulp van een hem ten dienste staand bureau uitvoering aan de bovengenoemde doelstelling en oefent daarbij de volgende taken uit:

- a. het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet;
- b. het geven van adviezen over algemene welstandsvraagstukken aan gemeenten, andere openbare lichamen en aan particulieren, de laatsten voor zover het een tweede onafhankelijke beoordeling betreft van bouwplannen gelegen buiten de aan de Gemeenschappelijke Regeling deelnemende gemeenten;
- c. het voorzien van de gemeenten in de advisering over de toepassing van de Monumentenwet en de Monumentenverordening in het bijzonder in de advisering als bedoeld in artikel 11 van die wet;
- d. het op verzoek van gemeenten, voorzien in de advisering over de toepassing van de Monumentenwet en de Monumentenverordening, in het bijzonder ten aanzien van beschermde gemeentelijke monumenten en/ of in de advisering ten aanzien van

(beeldbepalende) panden binnen ingeschreven beschermde stads- en dorpsgezichten en/of in de advisering van objecten met door de gemeente toegekende cultuurhistorische waarde.

De beleidsvisie heeft in de afgelopen jaren wijzigingen ondergaan, in die zin dat naast een verbreding van de adviestaken richting stedenbouw en landschap, besloten is om de verschillende adviezen op de terreinen van welstand, monumentenzorg, stedenbouw en landschap te integreren in één advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit.

De 'kan-bepaling', die ervoor zorgt dat de welstandscommissie in de toekomst facultatief wordt - voor een welstandsoordeel hoeft de gemeente na 1 maart 2013 niet meer per se de welstandscommissie te raadplegen: b&w mogen hun welstandsoordeel ook zonder advies bepalen - heeft een aantal grote voordelen. Kleine plannen, waarvoor ondubbelzinnige criteria bestaan, kunnen ambtelijk afgedaan worden zonder de ingewikkelde constructies die nu nog worden toegepast om ambtelijke advisering mogelijk te maken.

Maar de kan-bepaling heeft ook risicovolle kanten, die een gemeente zich terdege bewust moet zijn voordat er al te gretig van de nieuwe mogelijkheid gebruik gemaakt wordt.

De Federatie Ruimtelijke Kwaliteit adviseert gemeenten om een onderscheid aan te brengen tussen plannen waarbij een welstandstoets mogelijk is en plannen waarvoor een welstandsadvies gewenst is. Een ambtelijke welstandstoets is goed mogelijk voor plannen die op grond van heldere, ondubbelzinnige criteria beoordeeld kunnen worden, en waarbij het oordeel ondubbelzinnig 'ja' of 'nee' luidt. Een welstandsadvies is nodig voor meer complexe plannen, waarvoor een interpretatie nodig is bij de vraag of het plan wel voldoet aan de meer relatieve welstandscriteria. Voor zo'n advies is het oordeel van de speciaal daartoe door de gemeenteraad ingestelde welstandscommissie op zijn plaats.

[bron: Federatie Ruimtelijke Kwaliteit]

Hûs en hiem in transitie

Voor de deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling hûs en hiem was 2013 een jaar van strategische heroriëntatie. Liquidieren, fuseren of transformeren? Kort gezegd waren dit de meest fundamentele keuzes die aan het Algemeen Bestuur zijn voorgelegd door een werkgroep, die toekomstscenario's voor hûs en hiem heeft geschetst.

Niet de kwaliteit van advisering door hûs en hiem vormde de aanleiding voor de heroriëntatie en de toekomstverkenning, exploitatietekorten in de bedrijfsvoering wel. De omzet van hûs en hiem bleef ook gedurende het verslagjaar dalen als gevolg van vraaguitval. De daling van het aantal adviesaanvragen kwam voort uit een combinatie van factoren: een langer aanhoudende crisis, meer mogelijkheden voor vergunningvrij bouwen en keuzes van de deelnemende gemeenten voor (al of niet gedeeltelijke) gebruikmaking van de per 1 maart 2013 van kracht geworden 'kan-bepaling'.

De werkgroep, onder voorzitterschap van de penningmeester en met ambtelijke inbreng vanuit de gemeenten Leeuwarden, Smallingerland en Súdwest-Fryslân concludeerde dat *'hûs en hiem niet in staat is om de dalende inkomsten gepaard te laten gaan met dalende kosten, zonder ingrijpende maatregelen in de bedrijfsvoering'*.

Het Algemeen Bestuur van hûs en hiem kwam in 2013 driemaal bijeen. Uit een peiling onder de bestuursleden van hûs en hiem in juni 2013 bleek dat er voldoende draagvlak is voor het in stand houden van een gezamenlijke organisatie op het gebied van ruimtelijke kwaliteit in Fryslân. Uitgewerkte scenario's werden tijdens een ingelaste AB-vergadering in september 2013 gepresenteerd. Nadat ook de gemeenteraden in staat waren gesteld om een zienswijze in te dienen werd eind november 2013 door een ruime meerderheid definitief besloten tot effectuering van het toekomstscenario met de titel: *'Zelfstandige continuering van hûs en hiem na transitie tot een flexibele organisatie met een passende omvang van de formatie'*.

Uit de bestuurlijke besluitvorming vloeit een reorganisatie van hûs en hiem voort. Maatregelen in de bedrijfsvoering zullen ook personele consequenties hebben. Omdat vrijwel alle medewerkers van hûs en hiem thans een vast (ambtelijk) dienstverband hebben bij de gemeenschappelijke regeling wordt rekening gehouden met frictiekosten gedurende de transitieperiode (2014-2018).

Friese kan

Op 1 maart 2013 is de zogenaamde kan-bepaling in werking getreden. Volgens artikel 6.2 lid 1 Besluit omgevingsrecht (BOR) kan een gemeente bepalen dat voor bepaalde bouwwerken geen advies van de onafhankelijke welstandscommissie noodzakelijk is om te kunnen beoordelen of het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk voldoet aan redelijke eisen van welstand. De toets aan redelijke eisen van welstand wordt dan door een ambtenaar van de gemeente zelf gedaan. Dit geldt niet voor monumenten, waarvoor het verplicht blijft advies door de adviescommissie van hûs en hiem in te winnen. De gemeente Dongeradeel heeft eind 2013 gekozen voor invoering van de zogenaamde 'Friese' kan-bepaling, naar een door hûs en hiem ontwikkeld model,

waarbij de ambtelijke toetsing zich beperkt tot kleine, veel voorkomende bouwplannen aan zo concreet mogelijke criteria. Voldoet het plan niet dan wordt het alsnog aan de adviescommissie van hûs en hiem voorgelegd.

De huidige praktijk van hûs en hiem, waarbij het advies vaak in het bijzijn van de aanvragers in de onafhankelijke plaatselijke c.q. centrale adviescommissie tot stand komt, verloopt naar tevredenheid van de gemeente. Met de huidige vorm van welstandstoetsing is er sprake van onafhankelijkheid van de adviseur, deskundigheid van de adviseur, openbaarheid en transparantie van de advisering en consistentie en coherentie van de advisering. Dit is ook van grote waarde als er een bezwaarschrift wordt ingediend, waarbij het welstandsoordeel ter discussie wordt gesteld. Dongeradeel heeft daarom ook geen behoefte aan een ruime toepassing van de kan-bepaling. Ambtelijke toetsing van kleine, onomstreden bouwplannen volgens de door hûs en hiem uitgewerkte uniforme werkwijze zou wel enige tijdwinst kunnen opleveren.

Excursie per fiets met gemeenteraadsleden, voorjaar 2013

Weg met hûs en hiem

Contact tussen de door de raad benoemde leden van de lokale commissie ruimtelijke kwaliteit en de gemeenteraadsleden zelf is van groot belang. Raadsleden uit een groot aantal gemeenten zijn in 2013 met medewerkers van hûs en hiem op excursie geweest in hun eigen gemeenten om de resultaten van het eigen welstands- en monumentenbeleid te aanschouwen en te bediscussiëren. Hierbij hebben zij tevens kennis kunnen te maken met de nieuwe voorzitters van de lokale commissies ruimtelijke kwaliteit.

De voorzitters van de lokale commissies worden volgens een roulatieschema telkens voor drie jaar benoemd. Begin 2013 zijn in veel gemeenten nieuwe voorzitters aangetreden. Onder wisselende weersomstandigheden zijn - veelal per fiets - steden, dorpen en plekken in het buitengebied aangedaan, waarbij ook stil is gestaan bij een aantal agrarische bedrijven met uitbreidingen conform de Nije Pleatsmethode. De bijeenkomsten en excursies zijn door de deelnemers zeer op prijs gesteld. Sommige raadsleden zijn ook ingegaan op de uitnodiging om eens een zitting van de lokale commissie bij te wonen. Het initiatief is voor herhaling vatbaar en zal na de

gemeenteraadsverkiezingen in 2014 (deels voor een nieuwe generatie raadsleden) worden voortgezet.

Klanttevredenheidsonderzoek

In Fryslân wordt de welstandscommissie iets gunstiger beoordeeld dan in de rest van Nederland. Dit blijkt uit het klanttevredenheidsonderzoek van de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit. Het gemiddelde rapportcijfer ligt landelijk op 7,2. In Fryslân ligt de waardering voor de werkzaamheden van hûs en hiem gemiddeld een half punt hoger op 7,7. De klanttevredenheid wordt jaarlijks gemeten via een enquête.

Kwaliteitsteams

Artist's Impression Tunnelbak en aquaduct in N31, Harlingen (ontwerpspecificaties RHDHV)

Hûs en hiem beweegt mee met nieuwe vragen vanuit de gemeenten en neemt in toenemende mate deel aan kwaliteitsteams. De werkzaamheden variëren van advisering over de samenstelling van een ambitiesdocument of beeldkwaliteitplan tot en met de ruimtelijke kwaliteitsborging bij de aanleg van tunnels en kunstwerken. Veel kwaliteitsteams zijn opgezet bij langlopende infrastructuurprojecten, waarbij de weg verschillende gemeenten doorsnijdt of bij gebiedsontwikkelingen zoals in de Leeuwarder Zuidlanden. In 2013 is een aantal nieuwe kwaliteitsteams opgestart, waarin vertegenwoordigers van hûs en hiem participeren. Te noemen zijn in dit verband De Centrale As, de N381, de N31 Traverse Harlingen, het Europaplein in Leeuwarden en Centrum Oost in Gorredijk.

Monumenteninventarisaties

De sloop van een karakteristiek pand midden in het dorp blijkt nogal eens aanleiding voor heftige debatten, binnen en buiten de gemeenteraad. Eén van de sterkste instrumenten om onbedachtzame sloop of grove aantasting te voorkomen blijft de plaatsing van panden op een gemeentelijke monumentenlijst. Hûs en hiem heeft in 2013 voor de gemeenten Achtkarspelen en Ameland de eerste inventarisatie van potentiële gemeentelijke monumenten opgeleverd. In de gemeenten Smallingerland en Leeuwarden is in het verslagjaar door de centrale adviescommissie over een fors aantal panden geadviseerd om deze aan te wijzen tot gemeentelijk monument. Hûs en hiem presenteerde zich ook als één van kennisinstituten op de jaarlijkse Monumentendag in Harlingen.

Detachering

Hûs en hiem heeft de deelnemende gemeenten voorgehouden dat naast de reguliere advisering ook aanvullende werkzaamheden voor de gemeente kunnen worden uitgevoerd. Bij detachering van een adviseur van hûs en hiem voor bijvoorbeeld beleidswerkzaamheden snijdt het mes aan twee kanten. In 2013 is adviseur Jasper van Zellingen gedetacheerd bij de gemeente Smallingerland om ondersteuning te bieden bij de actualisering van de welstandsnota en is adviseur Tim Brill begonnen met een vergelijkbare opdracht op Schiermonnikoog.

Nije Pleats

Het adviesteam van de Nije Pleats heeft in 2013 bijna elke twee weken wel eens bij een agrariër aan de keukentafel gezeten om diens uitbreidingsplannen te bespreken. Het secretariaat van de Nije Pleats is per 1 december 2011 bij hûs en hiem ondergebracht.

Uitbreiding conform Nije Pleats methode, familie Postma te Tjerkwerd

In opdracht van Gedeputeerde Staten is in 2013 een onderzoek uitgevoerd met als centrale vraagstelling hoe de Nije Pleats sinds deze overgang verloopt. Uit deze quick-scan komt naar voren dat het aantal Nije Pleats-sessies voor en na de overdracht vrijwel gelijk is gebleven, zij het dat in de betreffende (relatief korte) onderzoeksperiode het aantal aanvragen over minder gemeenten is verdeeld. De inhoudelijke ervaringen met de Nije Pleats zijn positief. Zo blijkt dat de Nije Pleats status heeft verworven en in veel gemeenten inmiddels geïntegreerd is in procedures voor grootschalige uitbreiding van agrarische bedrijven. De Nije Pleatsmethode is een integrale benadering die leidt tot tijdwinst voor de boer, tot een vlotte efficiënte behandeling van vergunningen en tot een optimale ruimtelijke inpassing. Uit het onderzoek blijkt wel dat betrokkenen zich zorgen maken over de borging van de beoogde landschappelijke inpassing. Dit betreft de vraag of afspraken over de aanleg van bomen en beplanting rond de nieuwe stallen wel worden nageleefd en gehandhaafd. De provincie heeft een Nije Pleatsmethode bij uitbreidingen boven 1,5 hectare inmiddels verplicht gesteld in de Verordening Romte.

Federatie Ruimtelijke Kwaliteit en TRKN

In 2013 is de Federatie Welstand omgedoopt in de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit. De Federatie is een belangrijke gesprekspartner voor Tweede Kamerleden en vertegenwoordigers van de ministeries. Met o.a. de lancering van het project *Mooiwaarts* is door de Federatie bepleit om het begrip ruimtelijke kwaliteit een stevige verankering te geven in de nieuwe Omgevingswet.

De Pollepleats te Westhem, ontwerp Ma2

Het Team Ruimtelijke Kwaliteit Nederland (TRKN) is een samenwerkingsverband van de regionale welstands- en monumentenorganisaties en de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit. De organisaties, waaronder hûs en hiem, beschikken samen over een groep van ongeveer 200 experts die als adviseur werkzaam zijn op alle denkbare terreinen van ruimtelijke kwaliteit: uiteenlopend van welstands- en monumentenadviseurs via ervenconsulenten tot experts op het gebied van de vormgeving van infrastructuur.

De leden van het team doen onderling een beroep op elkaars expertise en kunnen zo elk beschikken over de inzet van alle denkbare deskundigheid. Hûs en hiem organiseerde in 2013 het jaarlijkse directeurenoverleg op de Pollepleats te Westhem. Bijzonder was dat door hûs en hiem ook de jongste generatie adviseurs van de aangesloten organisaties was uitgenodigd om tijdens een brainstorm van gedachten te wisselen over de toekomst van Ruimtelijke Kwaliteit in Nederland.

Ontwerponderzoek

Studenten van de faculteit Architectuur van de Politecnico Milaan bestudeerden in 2013 de ontwikkeling van waterfronten in Fryslân. Vierdejaars studenten uit Italië, Zuid- en Oost-Europa, Azië en Zuid-Amerika analyseerden de Masterplannen die in het kader van het Friese Merenproject zijn gemaakt voor Grou, IJlst, Stavoren, Franeker, Harlingen en Dokkum. Medio april brachten de studenten een bezoek Fryslân om de locaties te bezoeken. Nadat de resultaten van het ontwerponderzoek van de *Eleven Cities Studio Fryslân* al in juli in Milaan waren getoond vond in september in de ARK fryslân een tentoonstelling plaats, die samenviel met het bezoek van de internationale jury aan Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018.

Drijvend theater te Harlingen, ontwerp Andrey Hodkevich, Politecnico di Milano

Vanaf oktober 2013 buigen vijfdejaars studenten uit Milaan zich over De Nieuwe Afsluitdijk (DNA), die volgens hen een kraamkamer moet worden voor duurzame ontwikkeling (energie, ecologie), maar waar ook grote uitdagingen liggen om de ruimtelijke kwaliteit te versterken. Ook zij verbleven een week in Fryslân en wisselden kennis en ervaring uit met professionals, beleidsmakers en andere experts. Medio 2014 worden de resultaten van dit ontwerponderzoek bekend gemaakt. Ruimtelijke vraagstukken in Fryslân onderwerp maken van ontwerponderzoek door internationale architectuurstudenten is een initiatief van Marc A. Visser, die naast zijn directeurschap bij hûs en hiem tevens als gastdocent aan de universiteit in Milaan is verbonden.

Abe Bonnema Prijs

Met Het Nieuwe Rijksmuseum heeft het Spaanse architectenduo Antonio Cruz en Antonio Ortiz de eerste Abe Bonnema Architectuurprijs 2013 gewonnen. Dit heeft Ed Nijpels, voorzitter van de ir. Abe Bonnema Stichting op 11 oktober bekend gemaakt. Tijdens de prijsuitreiking in het Fries Museum te Leeuwarden hebben de winnaars uit handen van bestuursleden Marcella Bonnema en Ed Nijpels de prijs ontvangen, waar een geldbedrag van 50.000 Euro aan verbonden is.

Het Nieuwe Rijksmuseum, ontwerp Cruz y Ortiz

De Abe Bonnemaprijs is een initiatief van de ir. Abe Bonnema Stichting, die de nalatenschap van de Friese architect beheert. Het doel van de Abe Bonnema Architectuurprijs is het vestigen van aandacht op de architecten van projecten die door de toepassing van innovatieve concepten en aspecten voorbeeldig zijn, een nieuwe norm of standaard zetten en/of een toonbeeld zijn van vernieuwing van de architectuur. Tegelijkertijd wil de Stichting op deze wijze hernieuwde aandacht vestigen op het gedachtegoed en oeuvre van de in 2001 overleden architect ir. Abe Bonnema.

De jury van de Abe Bonnema Architectuurprijs 2013 heeft onder voorzitterschap gestaan van Frans Evers en verder bestaan uit Hubert-Jan Henket, Bastiaan Jongerius, Nynke-Rixt Jukema, Marijke Martin en Liesbeth van der Pol. Marc A. Visser heeft de rol van secretaris (zonder stemrecht) vervuld voor de jury. Tot eind 2013 is een expositie over de Abe Bonnema Architectuurprijs te zien geweest in het Fries Museum en is een publicatie verschenen.

In 2014 zal de Stichting ook een prijs lanceren voor jonge architecten, onder de 40 jaar. Het secretariaat van de Abe Bonnema Prijs is ondergebracht bij hûs en hiem.

Mini Vredeman de Vriesprijs

Ter afsluiting van het door hûs en hiem en Keunstwurk ontwikkelde project waarbij kinderen in het basisonderwijs in Fryslân naar aanleiding van de Vredeman de Vries prijs voor Architectuur 2012 een vakoverstijgend project krijgen aangeboden, is een mini Vredeman de Vriesprijs georganiseerd. De inhoud van de lessen sluit aan bij een flink aantal kerndoelen en onderwerpen die in groep 7 en 8 aan bod komen, zoals

cultuureducatie, rekenen, taal, techniek, aardrijkskunde, tekenen, handvaardigheid en sociale vaardigheden. De uiteindelijke werkstukken (een nieuwe school) konden donderdag 15 februari 2013 tijdens een inloopavond worden bewonderd.

Hans Nauta 1937 – 2013

Op 76-jarige leeftijd overleed in de zomer van 2013 Hans Nauta, oud-directeur van hûs en hiem. Met zijn menselijke benadering en grote betrokkenheid werkte hij van 1975 tot 1998 bij hûs en hiem, aanvankelijk als rayonarchitect en later als directeur. Ook daarna bleef hij zich inzetten voor de schoonheid van Fryslân. Zijn kritiek op dorpsuitbreidingen die het open landschap verpesten, was niet mals en volgens medewerkers kon hij zich erg opwinden over 'witte schimmel'. Als een van de voormannen van *Gjin Romte foar Wynhannel* kon hij zich boos maken over de aantasting van het landschap door windmolens, maar 'omdat hij een lieve, zachte man was, maakte hij geen vijanden'.

Organisatie

Bestuur

In de samenstelling van het Algemeen Bestuur heeft zich één wijziging en in het Dagelijks Bestuur geen wijziging voorgedaan in 2013.

Personeel

In het verslagjaar is het tijdelijk arbeidscontract van mevrouw R. Sinnema per 1 november 2013 niet verlengd. Tevens is de inhuur van Caparis van de archivaris dhr. K. Bekkema per 1 november beëindigd. Deze ingreep is, hoe moeilijk ook voor beide personen, onvermijdelijk gebleken. Het aantal FTE's per 31 december 2013 is daarmee op 9,64 gekomen. Het ziekteverzuim is in 2013 ten opzichte van 2012 gestegen van 0,94% naar 1,26%. Dit percentage ligt nog wel beduidend onder het landelijk gemiddelde, dat in 2013 op 3,8% is uitgekomen.

Productiecijfers 2013

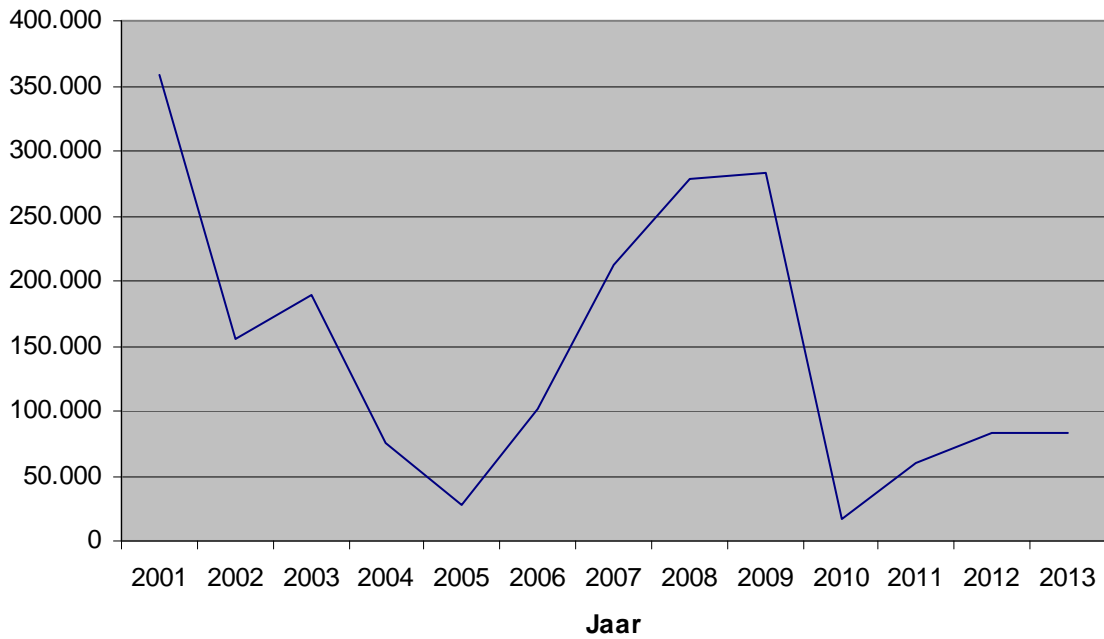
De overzichten van productiecijfers in 2013 bieden naast inzicht in de ontwikkelingen voor alle bij hûs en hiem betrokken gemeenten gezamenlijk, ook inzicht in de verschillen tussen de afzonderlijke gemeenten. De meer gemeentespecifieke overzichten zijn in de bijlagen opgenomen.

In 2013 zijn in totaal 3.278 (eerste) adviesaanvragen behandeld. In 2012 heeft dit 3.876 bedragen. De afname in 2013 is derhalve 15,4% geweest. Hetgeen iets meer nog is geweest dan de landelijke afname van 12,6%.

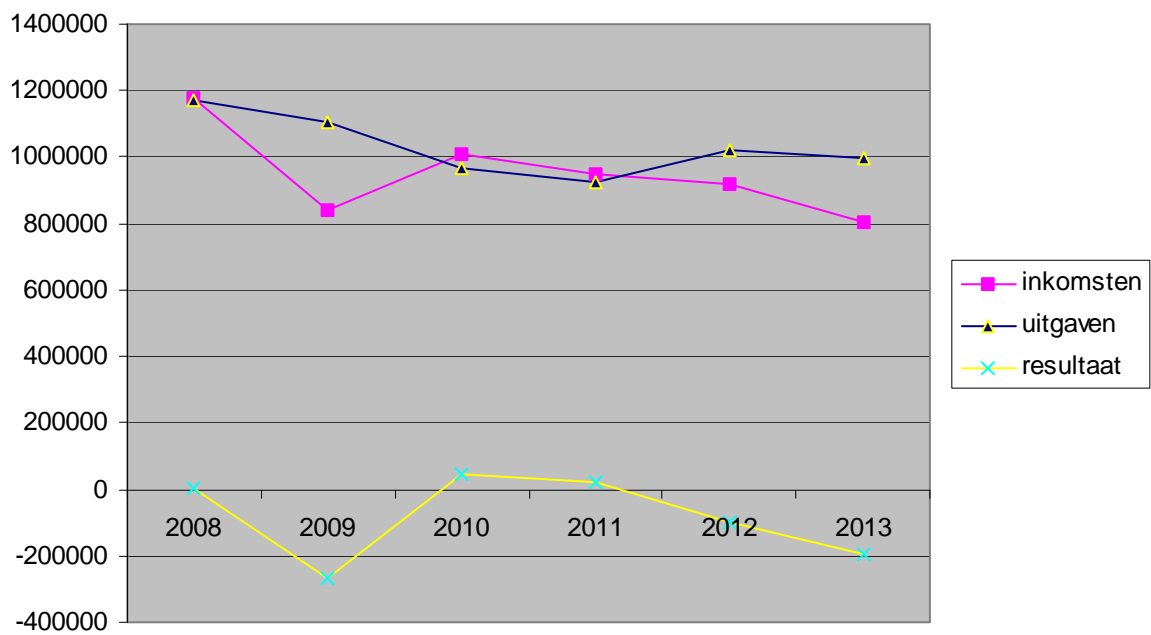
Het aantal planbehandelingen in 2013 is afgenomen met 13,4% van 6.239 tot 5.404. Het aantal behandelingen per dossier is wel licht gestegen, van 1,61 naar 1,65. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat het aandeel aanvragen voor vooroverleg per dossier nog altijd aan het toenemen is. Dit heeft ongetwijfeld te maken met de krappe termijnen voor vergunningverlening.

Voor hûs en hiem is 2013 een bijzonder slecht jaar geweest. Echter, waar vooral het eerste halfjaar normaliter ca. 55% van de aanvragen oplevert en het tweede halfjaar 45%, is het tweede halfjaar van 2013 amper minder dan het eerste halfjaar. Sterker nog, aan het eind van 2013 is een herstel waarneembaar geworden. Dit heeft echter nog te weinig effect gehad op de totale inkomsten uit reguliere advisering in 2013, die met €712.058 daarmee ca. 12% lager zijn uitgekomen dan de €810.656 in 2012. Door aanvullende projecten uit te voeren hebben de totale inkomsten €805.807 bedragen. Daartegenover hebben aan lasten €998.299 gestaan, waardoor 2013 is afgesloten met een negatief exploitatieresultaat van €192.492.

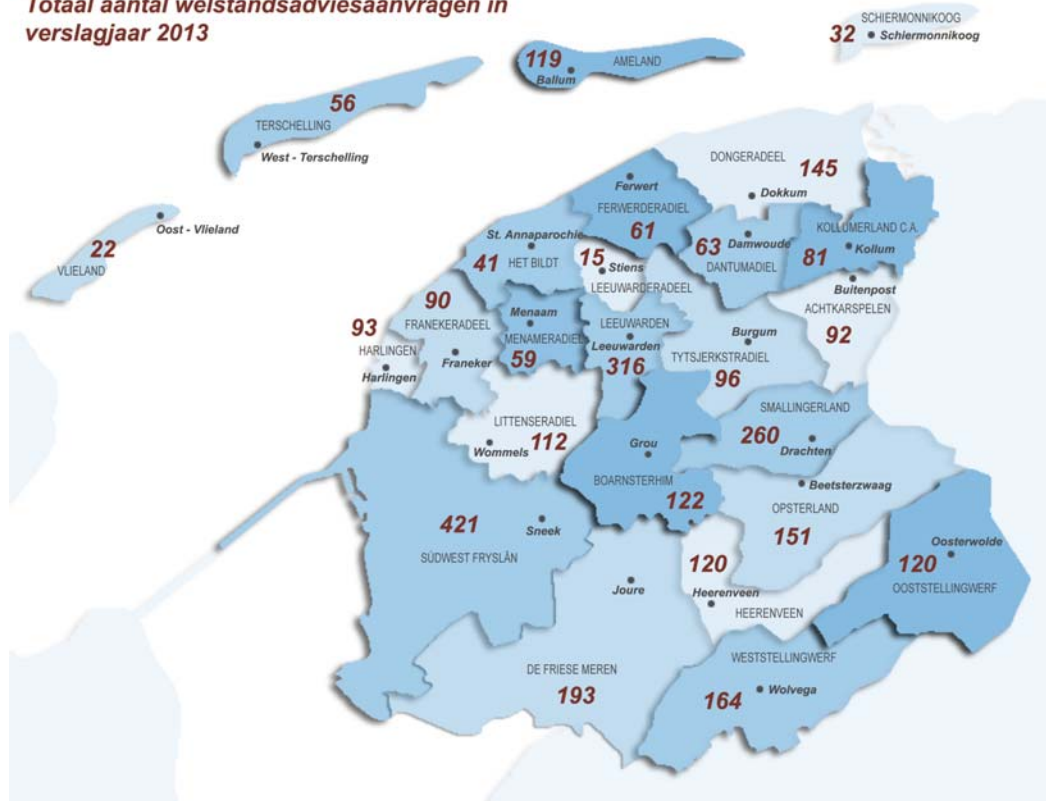
Ontwikkeling eigen vermogen hûs en hiem 2001-2013

inkomsten-uitgaven-resultaat 2008-2013

Totaal aantal welstandsadviesaanvragen in verslagjaar 2013

Totaal aantal welstandsadviesaanvragen in Centrale Adviescommissie Ruimtelijke kwaliteit 2013

JAARREKENING 2013 GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING hûs en hiem

Balans	31.12.2013	31.12.2012
Activa		
vaste activa		
materiële vaste activa	24.781	38.992
investeringen met een economisch nut		
vlottende activa		
Debiteuren	60.055	54.074
depot TNT post	290	290
Overlopende activa	<u>24.020</u>	<u>11.848</u>
	84.365	66.212
	<u>109.146</u>	<u>105.204</u>
Passiva		
vaste passiva		
Eigen vermogen		
algemene reserve	83.360	83.360
nog te bestemmen resultaat	<u>-192.492</u>	<u>-99.139</u>
	-109.132	-15.779
Voorzeningen		
voorziening groot onderhoud	10.771	10.771
vlottende passiva		
Schulden aan kredietinstellingen	111.616	24.028
Crediteuren	4.783	7.219
Overige schulden	5.410	5.250
Overlopende passiva	<u>85.698</u>	<u>73.715</u>
	207.507	110.212
Totaal	<u>109.146</u>	<u>105.204</u>

TOELICHTING OP DE BALANS

Waarderingsgrondslagen

Hûs en hiem past het systeem van lineaire afschrijving toe. Afschrijving op activa start in het jaar volgend op de aanschaf. De richtlijnen van de fiscus worden toegepast, waardoor bijvoorbeeld computerapparatuur niet meer in drie jaar, maar in vijf jaar wordt afgeschreven.

Materiële vaste activa

Er zijn in 2013 geen investeringen gedaan waardoor het verloop van deze post als volgt is:

Boekwaarde per 1 januari 2013	€	38.992,00
Investering	-	0,00
Afschrijvingen	-	14.211,00
		<hr/>
Boekwaarde 31 december 2013	€	24.781,00

Vlottende activa

Het door hûs en hiem gehanteerde systeem van voorschotnota's levert een geldstroom op die normaliter in de pas loopt met de vaste maandelijkse lasten (salarissen, premies, etc.). Mede door deze voorschotnota's is er weinig zorg nodig voor debiteurenbeheer. Het openstaande saldo aan vorderingen per 31 december 2013 bedraagt € 60.055.

Het saldo van de rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten was op 31 december € 112.813 negatief. Het saldo van de handelsrekening bij de Friesland Bank was per 31 december € 1.197 positief.

De kredietfaciliteit die hûs en hiem bij de BNG Bank geniet, betreft een bedrag van € 500.000.

Overlopende activa

Onder overlopende activa is een bedrag opgenomen voor € 24.020 aan transitoria. Het betreft hier enkele vooruitbetaalde posten en enkele opbrengsten die pas in 2014 doorberekend konden worden.

Algemene reserve

Verloop algemene reserve	2013	2012
saldo per 1 januari	83.360	60.084
resultaat voorgaand jaar	-99.139	23.276
bijstorting deelnemende gemeenten	99.139	0
	<hr/>	
saldo per 31 december	83.360	83.360

Nog te bestemmen resultaat

Dit betreft het negatieve resultaat over 2013 ad € 192.492, waarmee de algemene reserve per 1-1-2014 uitkomt op € 109.132 negatief.

Voorzieningen

Er zijn in 2013 geen onderhoudswerkzaamheden verricht waardoor de voorziening voor groot onderhoud ten opzichte van vorig jaar niet is gewijzigd.

Vlottende passiva

Onder vlottende passiva is een reservering geboekt voor accountantskosten over 2013 ten bedrage van € 5.410.

De post Crediteuren onder de netto-vlottende schulden betreft voor € 4.783 nog niet betaalde crediteuren per 31 december.

Overlopende passiva

Onder overlopende passiva is een bedrag opgenomen voor € 85.698 aan transitoria (omzetbelasting, loonheffing en andere kosten die pas in een volgend boekjaar betaald worden).

Winst- en Verliesrekening

	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Baten			
Adviesgeld	712.058	881.500	859.385
Doorbelaste salariskosten	20.481	0	0
Nije Pleats	39.200	0	48.767
Abe Bonnema Prijs	27.262	0	0
Onderhanden werk	6.675	0	0
Buitengewone baten/rente	<u>131</u>	<u>0</u>	<u>13.175</u>
totaal baten	<u>805.807</u>	<u>881.500</u>	<u>921.327</u>
Lasten			
Kapitaallasten	14.211	16.000	20.729
Directe personeelskosten	794.982	751.000	780.710
Indirecte personeelskosten	16.754	14.000	35.884
Externe personeelskosten	32.761	46.000	37.995
Huisvesting	19.068	20.000	19.448
Kantoorkosten	20.676	30.000	35.795
Organisatiekosten	35.650	37.000	46.225
Inkoop Nije Pleats	44.060	0	42.709
Inkoop Abe Bonnema Prijs	17.514	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Buitengewone lasten/bankkosten	<u>2.623</u>	<u>0</u>	<u>971</u>
totaal lasten	<u>998.299</u>	<u>914.000</u>	<u>1.020.466</u>
saldo	-192.492	-32.500	-99.139

Toelichting op de winst- en verliesrekening

Adviesgelden en overige inkomsten

Aan inkomsten uit reguliere advisering en uit diverse adviesactiviteiten (q-teams, inventarisaties gemeentelijke monumenten, second opinions, e.d.) is in 2013 een bedrag van € 712.058 geboekt. Daarnaast zijn in 2013 inkomsten voor een bedrag van € 39.200 geboekt uit deelname aan de Nije Pleats.

In 2013 is gedurende een halfjaar een medewerker van hûs en hiem bij de gemeente Smallingerland gedetacheerd geweest voor de actualisatie van hun welstandsnota. De hiervoor doorbelaste salariskosten bedragen € 20.481.

In 2013 is voor het eerst de Abe Bonnema Prijs voor architectuur uitgereikt. De organisatie van dit evenement lag voor een deel bij hûs en hiem. Aan inkomsten kon in 2013 een bedrag ad € 27.262 worden geboekt.

Na accountantscontrole is een post onderhanden werk van € 6.675 opgenomen als saldo van nacalculaties en advisering in 2013, die in 2014 is gefactureerd.

In 2013 zijn aan (eerste) welstandsadviesaanvragen 3.057 behandeld en aan monumentenadviesaanvragen 221. Dit is ten opzichte van 2012 een daling van 15,4% bij de welstandsadviesaanvragen en een daling van 15,6% bij de monumentenadviesaanvragen.

De teruggang van het aantal welstandsadviesaanvragen kan niet los worden gezien van de invoering per 1 maart 2013 van de zgn. KAN-bepaling. Een enkele in de GR deelnemende gemeente heeft aangegeven hiervan gebruik te gaan maken. Andere gemeenten maken er geen melding van, maar hebben toch een sterker dalend aantal adviesaanvragen laten zien dan volgens de economische omstandigheden kan worden verwacht.

Kapitaallasten (Zie de staat van activa voor de afschrijvingen in 2013)

In 2013 zijn geen investeringen gedaan.

Personeelslasten

Hoewel de jongste CAO voor gemeenteambtenaren afliep op 31 december 2012 is er in 2013 geen nieuwe overeenkomst over arbeidsvoorwaarden tussen de VNG en de vakbonden afgesloten. Derhalve zijn de salarisbedragen in 2013 niet gewijzigd.

Uiteraard zijn wel, waar van toepassing, verplichte schaaltredeverhogingen doorgevoerd.

De kosten Netto salarissen zijn in 2013 met 1% gestegen ten opzichte van 2012.

De kosten Loonheffing zijn in 2013 met bijna 1% verminderd ten opzichte van 2012.

De kosten Pensioen zijn echter in 2013 met ruim € 13.000 gestegen ten opzichte van 2012.

Een toename van 9%!

Het niet verlengen van een tijdelijk arbeidscontract met een administratief medewerkster per 1 november 2013 heeft geen effect op de personeelslasten in 2013. Het WW-recht voor de betrokken medewerkster komt immers voor rekening van hûs en hiem.

Het aantal FTE's is ultimo 2013 gezakt tot 9,6.

De post Indirecte personeelskosten is weliswaar fors afgenomen ten opzichte van 2012, maar is iets hoger dan de begroting voor 2013.

De post Externe personeelskosten is in 2013 ten opzichte van 2012 met ruim € 5.000 verminderd. Dit komt door het verminderen en uiteindelijk per 1 november 2013 beëindigen van het inleencontract van de archivaris van Caparis.

	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Directe personeelskosten	794.982	751.000	780.710
Indirecte personeelskosten	16.754	14.000	35.884
Externe personeelskosten	32.761	46.000	37.995
	<hr/>		
Totaal	844.497	811.000	854.589

Huisvesting/Apparaatskosten

Huisvesting:

Ook in 2013 is geen toevoeging gedaan aan de Voorziening groot onderhoud. Het onderhoudsplan is nog actueel. In totaal zijn de huisvestingskosten in 2013 op nagenoeg hetzelfde niveau als in 2012 en daarmee licht onder de begroting voor 2013.

Kantoorkosten:

De post Kantoorkosten ligt ruim € 14.000 lager dan in 2012 en ruim € 8.500 onder de begroting voor 2013. Dit is voornamelijk veroorzaakt door het schrappen van de bijdrage aan de (ontwikkel)kosten van IWO, het automatiseringspakket voor welstandsorganisaties in Nederland. Daartegenover staan iets gestegen kosten voor de website en kopieermachine.

Organisatiekosten:

De post Organisatiekosten is ruim € 10.000 afgenomen ten opzichte van 2012 en ruim € 1.000 onder de begroting voor 2013 gebleven.

Diverse lasten

Inkoop Nije Pleats:

Aan inkoopkosten voor Nije Pleats is in 2013 een bedrag ad € 44.060 geboekt. Deze post bestaat grotendeels uit kosten van externe projectmedewerkers. De inkoopkosten in 2013 liggen hoger dan de opbrengst van de Nije Pleats, omdat de opbrengsten van enkele sessies pas in 2014 worden gefactureerd, terwijl de kosten al in 2013 tevoorschijn komen.

Inkoop Abe Bonnema Prijs

Het ontwerp en de creatie van de bij de organisatie van de Abe Bonnema Prijs 2013 noodzakelijke website is met enkele bijkomende kosten (uitreiking in Fries Museum) goed geweest voor een bedrag aan kosten van € 17.514.

De opstelling van de Huisvesting/Apparaatskosten:

	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
<u>Huisvesting</u>			
Voorziening groot onderhoud	0	0	0
Onderhoudskosten gebouw	762	1.000	1.371
Onderhoudskosten tuin	541	1.000	485
Schoonmaakkosten	11.115	11.000	11.451
Gas en elektrisch	5.719	5.500	5.290
Water	77	150	77
Huisvuilkosten	221	250	217
Overige huisvestingskosten	633	1.100	557
<u>Kantoorkosten</u>			
Kantoorartikelen	1.417	2.000	1.588
Kantine	656	750	575
Drukwerk	1.558	4.000	753
Kosten kopieermachine	3.066	2.000	1.543
Kosten website	5.863	500	4.323
Kosten automatisering	8.268	10.000	8.657
Kosten IWO software	700-	10.000	17.457
Overige kantoorkosten	548	750	900
<u>Organisatiekosten</u>			
Verzekeringen	2.861	4.000	2.773
Contributies	16.233	17.000	16.354
Abonnementen/boeken	460	500	648
Porti	2.239	2.500	3.046
Telefonie	1.569	3.000	1.565
Belastingen divers	2.864	3.000	2.837
Accountantskosten	5.410	5.250	5.250
Kosten representatie	46	0	43
Kosten voorlichting	183	0	0
Kosten DIROV	332	750	489
Kosten personeelsreisje	40	0	1.996
Kosten expositie VdV-prijs	0	0	4.727
Bestuurskosten	0	500	0
Diverse organisatiekosten	3.413	500	6.497
Totaal	75.394	87.000	101.469

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur
als bedoeld in art. 33 en 34 van de Gemeenschappelijke
Regeling 'hûs en hiem'.
d.d. 13 juni 2014

F. Veenstra, voorzitter

M.A. Visser, secretaris

Staat van activa rekening hûs en hiem miv 2013 (lineaire afschrijving)

jaar aanschaf	omschrijving	looptijd	resterende jaren	percentage afschrijving boekwaarde	investering	2013		
						boekwaarde begin boekjaar	afschrijving boekjaar	boekwaarde einde boekjaar
2003	Verlichting	10	1	12,50%	€ 1.900,43	€ 199,64	€ 199,64	€ 0,00
2004	Inventaris	10	2	11,10%	€ 3.766,16	€ 771,93	€ 385,97	€ 385,97
2008	Inventaris (vloerbedekking)	10	6	10,00%	€ 15.395,04	€ 9.237,03	€ 1.539,51	€ 7.697,53
2008	Inventaris (Varier-kruk)	5	1	20,00%	€ 351,26	€ 70,26	€ 70,26	€ 0,00
2008	Inventaris (kasten adm)	10	6	10,00%	€ 1.906,67	€ 1.143,99	€ 190,67	€ 953,33
2008	Inventaris (serviesgoed)	5	1	20,00%	€ 1.000,00	€ 200,00	€ 200,00	€ 0,00
2012	Inventaris (koelkast)	5	5	20,00%	€ 685,72	€ 685,72	€ 137,14	€ 548,58
2008	Computers (8 notebooks)	5	1	20,00%	€ 8.632,00	€ 1.726,40	€ 1.726,40	€ 0,00
2008	computers (1 notebook + 1	5	1	20,00%	€ 1.639,00	€ 327,80	€ 327,80	€ 0,00
2012	iPad (directeur)	5	5	20,00%	€ 671,43	€ 671,43	€ 134,29	€ 537,14
2012	3 laptops (GB, MV, PK)	5	5	20,00%	€ 2.459,40	€ 2.459,40	€ 491,88	€ 1.967,52
1998	Huisvesting	15	1	12,50%	€ 5.899,14	€ 465,25	€ 465,25	€ 0,00
1999	Huisvesting	15	2	11,10%	€ 69.932,47	€ 10.763,69	€ 5.381,85	€ 5.381,85
2000	Huisvesting	15	3	10,00%	€ 26.730,59	€ 6.145,82	€ 2.048,61	€ 4.097,21
2001	Huisvesting	15	4	9,10%	€ 9.198,58	€ 2.696,78	€ 674,20	€ 2.022,59
2003	Huisvesting	15	6	7,70%	€ 3.403,40	€ 1.426,76	€ 237,79	€ 1.188,97
					€ 153.571,29	€ 38.991,90	€ 14.211,24	€ 24.780,67

Wet WNT (Wet normering topinkomens)

Het normenkader rondom de 'Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (hierna: WNT) is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000 104920. De Aanpassingswet WNT is als onderdeel van dit normenkader nog niet formeel aangenomen door de Eerste Kamer. Voor het opmaken van de jaarrekening is in lijn met de mededeling van de minister van BZK d.d. 12 februari 2014, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 18 februari 2014, de Aanpassingswet WNT wel als onderdeel van het normenkader gehanteerd.

De WNT is per 1 januari 2013 in werking getreden. Beloningen van bestuurders en overige topfunctionarissen in de (semi)publieke sector dienen wettelijk genormeerd, respectievelijk gemaximeerd te worden. Dit heeft geresulteerd in de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Hiermee wordt WOPT ingetrokken. De WNT voorziet in een democratisch gelegitimeerd instrument waarmee normen en verplichtingen kunnen worden opgelegd voor de bezoldiging van bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De gemeenschappelijke regeling is verplicht om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum.

Ten aanzien van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen hebben wij gebruik gemaakt van de mogelijkheid die paragraaf 6 van de Beleidsregels toepassing WNT biedt inzake de volledige openbaarmaking van deze functionarissen. Op basis van de Beleidsregels toepassing WNT (inclusief de wijziging van paragraaf 6 volgens besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 maart 2014, nr. 2014-0000142706 kán en hoeven wij niet volledig te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze interim-functionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de WNT (inclusief verwerking Aanpassingswet WNT).

Het bezoldigingsmaximum bestaat uit 130% van het brutosalaris van een minister, verhoogd met:

- sociale-verzekeringspremies;
- (belaste) onkostenvergoeding;
- beloningen betaalbaar op termijn (voornamelijk het werkgeversdeel van de pensioenreservering).

Voor 2013 gelden de volgende bedragen:

- € 187.340,- (bruto beloning);
- € 8.069,- (onkostenvergoeding);
- € 33.190,- (voorziening ten behoeve van beloningen op termijn).

Totaal € 228.599,-

In 2013 hebben geen bezoldigingen boven deze bezoldigingsnorm plaatsgevonden. Zowel bij vast als bij tijdelijk personeel.

Aandachtspunt

De WNT geeft aan dat de gemeenschappelijke regeling verplicht is om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum. Dit houdt in dat de directieleden, het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van gemeenschappelijke regeling hûs en hiem opgenomen moeten worden in het financieel jaarverslag.

In 2013 betreft dit de volgende personen:

Directeur/secretaris: ir. Marc A. Visser

- In dienst gedurende het hele jaar 2013 voor 1,0 fte
- beloning €97.387
- beloning op termijn €0
- onkosten €5.581
- Totaal €102.968

	Dienstverband	beloning	beloning op termijn	onkosten	totaal
DB:	F. Veenstra	nvt	€-	€-	€-
	H. Deinum	nvt	€-	€-	€-
	A. van der Ploeg	nvt	€-	€-	€-
	N. Ketelaar	nvt	€-	€-	€-
	G. Akkerman-Wielinga	nvt	€-	€-	€-
	J. Tromp	nvt	€-	€-	€-
	K. Kat	nvt	€-	€-	€-
	G. Metz	nvt	€-	€-	€-
AB:	J. Lammers	nvt	€-	€-	€-
	N.J. Oud	nvt	€-	€-	€-
	N. Haarsma-Vrieswijk	nvt	€-	€-	€-
	M. Scheweer	nvt	€-	€-	€-
	R. Bos	nvt	€-	€-	€-
	A. van der Ploeg	nvt	€-	€-	€-
	H. Talsma	nvt	€-	€-	€-
	T. Twerda	nvt	€-	€-	€-
	A. Bonnema	nvt	€-	€-	€-
	M. le Roy	nvt	€-	€-	€-
	S. Siebenga	nvt	€-	€-	€-
	L. Bijleveld	nvt	€-	€-	€-
	H. Deinum	nvt	€-	€-	€-
	J.S. Keizer	nvt	€-	€-	€-
	J. Wesselius	nvt	€-	€-	€-
	K. de Boer	nvt	€-	€-	€-
	L. Pen	nvt	€-	€-	€-
	S. de Boer	nvt	€-	€-	€-
	P. van Dijk	nvt	€-	€-	€-
	E.K. Korendijk	nvt	€-	€-	€-
	J. Benedictus	nvt	€-	€-	€-
	N. Ketelaar	nvt	€-	€-	€-
	G. Akkerman-Wielinga	nvt	€-	€-	€-
	T.D. de Jong	nvt	€-	€-	€-
	I. Groeneveld	nvt	€-	€-	€-
	G. Schippers	nvt	€-	€-	€-
	R. Hoekstra	nvt	€-	€-	€-
	C. Trompetter	nvt	€-	€-	€-

Genoemde leden van het Dagelijks en Algemeen Bestuur zijn een deel van of geheel 2013 in functie geweest. Er zijn aan deze leden in 2013 geen vergoedingen betaald.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Onderhoudsplan hûs en hiem pand J.W. Frisostraat 1, Leeuwarden

Hûs en hiem bezit het pand aan de Johan Willem Frisostraat 1 in Leeuwarden. Het pand is gebouwd in het begin van de 20^e eeuw en is inmiddels meer dan 100 jaar oud.

Ondanks de degelijke bouw bezit het pand niet het eeuwige (onderhoudsvrije) leven.

Inmiddels zijn reparaties uitgevoerd aan dak (leidekking) en muren (scheurvorming). Mede door invloeden van regen en zon zijn doorlopend reparaties aan schilder- en voegwerk te verwachten. Waar het een oud pand betreft kan niet eenduidig worden bepaald wanneer grote bouwkundige herstel- en/of vervangingsmaatregelen in beeld zijn.

Om te voorzien in het behoud van (de waarde van) het pand van hûs en hiem, J.W. Frisostraat 1 in Leeuwarden zijn de volgende maatregelen getroffen.

-Voor kleine reparaties (hemelwaterafvoeren, markiezen, losgeraakte leien, e.d.) maken wij gebruik van een onderhoudstimmerman. Deze is op afroep beschikbaar.

-Voor het schilderwerk is in een meerjarenonderhoudsplan afgesloten met Van der Geest Schilders. Het plan voorziet in de volgende taken:

2013: inspectiebeurt	€	200,00
2014: inspectiebeurt	€	200,00
2015: onderhoudsbeurt	€	1.200,00
2016: inspectiebeurt	€	200,00
2017: inspectiebeurt	€	200,00
2018: schilderbeurt	€	9.000,00

-De verwarmingsinstallatie wordt op afroep onderhouden door Pranger-Rosier.

Gezien de ouderdom van de CV-ketel dient rekening te worden gehouden met vervanging. Geschatte kosten € 3.500.

-De brandbeveiliging wordt op contractbasis onderhouden door Ansul.

-De inbraakbeveiliging wordt op contractbasis onderhouden door Ajax Chubb Varel.

De totaal hiermee gemoeide jaarlijkse kosten bedragen ca. € 1.500 (in de jaren dat er géén grote schilder-/onderhoudsbeurt wordt uitgevoerd).

Ondanks de maatregelen tot behoud dienen zich zo nu en dan grotere mankementen aan: lekkage dak, schilderwerk interieur, lekkend isolerend raam, lekkende kelder, doorslaande muren (schade aan voegwerk), scheurvorming in muren.

-Het topdak is in 2007 gerepareerd (vernieuwen dakbedekking en zinklijsten) à €7.950.

Daarbij is geconstateerd dat de leidekking op de schuine daken, i.c. de bevestiging (koperen haakjes) niet in optimale staat verkeert. Eigenlijk zouden alle leien opnieuw vastgezet moeten worden. Geschatte kosten (vnl. arbeidsloon) € 4.000

-Op veel plaatsen is in het pand, door intensief gebruik, sprake van beschadiging/slijtage in het schilderwerk. Geschatte kosten herstel € 4.000

-Hoewel de lekkage in de kelder in 2011 grotendeels is verholpen, is er nog een reparatie nodig aan een kleine lekkage. Geschatte kosten € 1.000

-Op enkele plekken in de op het zuiden gerichte muren bevinden zich lekkende voegen. Dit leidt bij stevige regenval tot doorlekken. De muren op het zuiden en westen moeten geïnspecteerd en waar nodig opnieuw gevoegd. De geschatte kosten bedragen € 5.000

-Op meerdere plekken zitten scheuren in de buitenmuren. Dit behoeft constante aandacht.

Voor deze (en nog te verwachten) mankementen is een financiële voorziening getroffen die streeft naar een dekking van (een deel van) de te verwachten kosten. De stand van de Voorziening groot onderhoud was per 1-1-2012 € 25.000. Na uitvoering van schilderwerk en houtrotreparaties in 2012 is de stand per 1-1-2013 nog € 10.770.

Computerapparatuur/Telecom

In 2013 zijn geen investeringen gedaan in computerapparatuur. De (mobiele) telefoontoestellen zijn boekhoudkundig afgeschreven. Besloten is de vervanging van de apparaten per geval te bekijken.

BEDRIJFSVOERING

Hûs en hiem voert welstandsadvisering uit voor de deelnemende gemeenten. Ook biedt hûs en hiem diensten aan de deelnemende gemeenten aan op het gebied van archeologie en (gemeentelijke) monumentenzorg. Daarnaast verricht hûs en hiem incidenteel opdrachten in het kader van *second opinions*, en opdrachten voor gemeenten met betrekking tot *quality teams* (begeleiding bestemmingsplannen e.d.).

Het streven is de tarifiering voor de dienstverlening af te stemmen op dekking van de totale lasten, immers, hûs en hiem is een *non-profit* organisatie. In 2013 is dit niet gelukt. Het aantal adviesaanvragen daalt zo snel dat het tariefstelsel niet leidt tot een dekking van de kosten.

De dienstverlening wordt afgestemd op de behoeften van de gemeenten. Een instrument daarbij is het klanttevredenheidsonderzoek welke tweejaarlijks wordt uitgevoerd. Ook de dagelijkse contacten met ambtenaren en wethouders kunnen reden zijn tot verdere afstemming van de dienstverlening.

Om verantwoording af te leggen aan de deelnemende gemeenten inzake het functioneren van de lokale commissies worden jaarverslagen gemaakt. Tevens vinden jaarlijkse evaluatiegesprekken plaats met de verantwoordelijke gemeentelijke portefeuillehouders.

Het beleid ten aanzien van personeelsbezetting is terughoudend. Het aantal fte's per 31-12-2013 bedraagt 9,64.

WEERSTANDSVERMOGEN

Hierbij gaat het om het vermogen om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat beleid moet worden aangepast. Het gaat dus om de robuustheid van de begroting. Het vermogen om het beleid door te kunnen zetten is afhankelijk van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit omvat de middelen en mogelijkheden van de organisatie om niet-begrote kosten te dekken.

De weerstandscapaciteit van hûs en hiem bestaat naast het (eigen) vermogen uit het begrote positieve resultaat uit de bedrijfsvoering. Tevens is het bezit van het kantoorpand (Johan Willem Frisostraat 1 in Leeuwarden) een belangrijke onderdeel van de weerstandscapaciteit. Het pand is onbelast met hypotheek. De WOZ-waarde is per 1-1-2013 vastgesteld op € 336.000. De waarde voor de opstalverzekering (op basis van herbouw-waarde) is gesteld op € 920.000.

Het eigen vermogen (exclusief de waarde van het pand) per 31-12-2013 bedraagt € 83.360, nadat in 2013 gebruik is gemaakt van artikel 34 lid 2, waarin bepaald is dat de deelnemende gemeenten het nadelig saldo van de vastgestelde rekening (in dit geval van 2012) dienen te dragen. Naar rato van het inwonertal is aldus € 99.139 door de deelnemende gemeenten bijgestort.

De meerjarenraming blijft onzeker. Al enkele jaren daalt het aantal adviesaanvragen.

De oorzaak is, naast de verruimde mogelijkheid om vergunningsvrij te bouwen, vooral ook een door de economische crisis afnemende bereidheid van burgers en bedrijven in (ver)bouw te investeren. Hûs en hiem heeft ook in 2013 op deze ontwikkeling geanticipeerd met kostenreducties.

De weerstandscapaciteit is bij hûs en hiem daarmee dynamisch, dat wil zeggen dat het eigen vermogen beïnvloedbaar is. Immers, ook de tarifiering voor de dienstverlening kan bij een dreigend tekort in de dekking van de vaste lasten redelijk snel aangepast worden. De bedrijfsvoering is er echter op gericht is om een verhoging van de tarieven zoveel mogelijk te voorkomen.

Als risico bij de bedrijfsvoering kan worden aangemerkt, naast de algemene conjuncturele ontwikkeling, de ontwikkeling van wetten en regels door de rijksoverheid. In die zin kan worden opgemerkt dat per 1 maart 2013 de zogenaamde 'kan-bepaling' in werking is getreden. Deze wijziging in het Besluit Omgevingsrecht maakt de verplichte toetsing aan redelijke eisen van welstand door een onafhankelijke welstandscommissie facultatief.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: GR Hüs en Hiem

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2013 van GR Hüs en Hiem te Leeuwarden gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de programmarekening over 2013 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen en de Beleidsregels toepassing WNT.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de "Beleidsregels toepassing WNT" inclusief het controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van GR Hûs en Hiem. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door dagelijks bestuur gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves.

Deze goedkeuringstolerantie is vastgesteld door het algemeen bestuur van de GR.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van GR Hûs en Hiem een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de "Beleidsregels toepassing WNT".

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen en de "Beleidsregels toepassing WNT".

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van externe niet-topfunctionarissen

In overeenstemming met de aanvullende beleidsregels van 12 maart 2014, hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de functionarissen zoals genoemd in Artikel 4.2 lid 2 letter c WNT (externe niet-topfunctionarissen).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder d van de Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Leeuwarden, 23 mei 2014

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. D.E. Engwerda RA

BIJLAGE 1.

SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR EN BUREAU

DAGELIJKS BESTUUR.

Leden:	F. Veenstra, voorzitter
	H. Deinum, vicevoorzitter
	A. van der Ploeg, penningmeester
	N. Ketelaar
	G. Akkerman-Wielinga
	J. Tromp
	K. Kat
	G. Metz
	M.A. Visser, directeur/ secretaris

ALGEMEEN BESTUUR.

Ingevolge artikel 8 van de Gemeenschappelijke Regeling zijn door de deelnemende gemeentebesturen de volgende leden en plaatsvervangende leden bestuurders aangewezen als lid van het Algemeen Bestuur

<u>Gemeente</u>	<u>Lid</u>	<u>Plaatsvervangend lid</u>
Achtkarspelen	J. Lammers	Vacature
Ameland	N.J. Oud	W.F. Bakema
het Bildt	N. Haarsma-Vrieswijk	B. Tol
Boarnsterhim	M. Scheweer	M.A.J. Jager-Wölgens
Dantumadiel	R. Bos	S.M. Hylkema
Dongeradeel	A. van der Ploeg	M.C.M. Waanders
Ferwerderadiel	H. Talsma	W. van den Berg
Franekeradeel	T. Twerda	J. Bekkema
Gaasterlân-Sleat	A. Bonnema	F. Veltman
Harlingen	M. le Roy	P. Glasbeek
Heerenveen	S. Siebenga	C. van der Laan
Kollumerland c.a	L. Bijleveld	B. Bilker
Leeuwarden	H. Deinum	Vacature
Leeuwarderadeel	J.S. Keizer	M. de Haan
Lemsterland	J. Wesselius	J. van der Pal
Littenseradiel	K. de Boer (wnd.)	J. Liemburg
Menameradiel	L. Pen	T. van Mourik
Ooststellingwerf	S. de Boer	J.H. Veenhouwer
Opsterland	P. van Dijk	F. Ravestein
Schiermonnikoog	E.K. Korendijk	L.J. Wiersema
Skarsterlân	J. Benedictus	Vacature
Smallingerland	N. Ketelaar	Vacature
Súdwest-Fryslân	G. Akkerman-Wielinga	Vacature
Terschelling	T.D. de Jong tot oktober 2013	Vacature
	I. Groeneveld vanaf oktober 2013	
Tytsjerkstradiel	G. Schippers	Vacature
Vlieland	R. Hoekstra	Vacature
Weststellingwerf	C. Trompetter	J. Jongebloed

BUREAU.

1. K.J. Bekkema, archivaris (via Caparis) tot 1 november 2013
2. G. Boschloo, architect
3. A. R. J. Bremer, architect
4. T.D. Brill, architect
5. M. Helder, administratie
6. P. Klimstra, welstandsadviseur
7. J. Oostenbrug, architect
8. R. Sinnema, administratie tot 1 november 2013
9. G.J. Timmer, monumentenarchitect
10. M.A. Visser, directeur
11. Joh. de Vries, architect
12. F.F. van der Werff, hoofd administratie
13. J. van Zellingen, architect

BIJLAGE 2

SAMENSTELLING COMMISSIES

ADVISERENDE LEDEN: ARCHITECTEN.

1. A. Hogenelst	Groningen	
2. N. Jukema	Mantgum	
3. J. Moehrlein	Groningen	
4. A. Zeinstra	Amsterdam	
5. L. Oudenaarde	Nij Beets	(reserve)
6. J.O. Schilstra	Harlingen	(reserve)
7. E. Schippers	Burgum	(reserve)
8. R. Zijlstra	IJlst	(reserve)

ADVISERENDE LEDEN: STEDENBOUWKUNDIGEN.

1. J. van Langen	Apeldoorn	
2. J. Schuurman	Wildervank	
3. Chr. Visser	Steenwijk	(reserve)
4. M. van de Wiel	Heerenveen	(reserve)

ADVISERENDE LEDEN: LANDSCHAPSKUNDE.

1. P. Couperus	Sneek	
2. M. Teensma	Leeuwarden	
3. R. Lindemans	Drachten	(reserve)

ADVISERENDE LEDEN: BURGERS C.S.

1. S. ten Hoeve	Nijland	
2. D. Huitema	Leeuwarden	
3. M. van Dun	Sneek	(reserve)
5. M. Ritman	De Wilgen	(reserve)

ADVISERENDE LEDEN: MONUMENTENARCHITECTEN.

1. G. Brouwer	Beetsterzwaag	
2. A. de Groot	Flechum (BRD)	
3. H. Wouda	Meppel	(reserve)

ADVISERENDE LEDEN: ARCHITECTUURHISTORICI.

1. M. Stuurman	Heeg	
2. D. van Weezel Errens	Leeuwarden	
3. M. Laferte	Leeuwarden	(reserve)

Overzichten productiecijfers per gemeente

Productiecijfers 2013: omzet per gemeente/derden

gemeente	omzet adviesaanvragen	omzet Nije Pleats	omzet divers	totaal omzet
1 Achtkarspelen	€31.946	€2.000	€0	€33.946
2 Ameland	€18.070	€0	€1.079	€19.149
3 Het Bildt	€8.354	€0	€2.475	€10.829
4 Boarnsterhim	€23.748	€0	€0	€23.748
5 Dantumadiel	€10.969	€2.100	€0	€13.069
6 Dongeradeel	€29.640	€8.800	€593	€39.033
7 Ferwerderadiel	€14.992	€6.000	€0	€20.992
8 Franekeradeel	€20.546	€0	€1.980	€22.526
9 De Friese Meren	€54.858	€0	€409	€55.267
10 Harlingen	€20.342	€2.000	€1.890	€24.232
11 Heerenveen	€35.553	€0	€900	€36.453
12 Kollumerland c.a.	€9.368	€0	€0	€9.368
13 Leeuwarden	€86.194	€0	€18.403	€104.597
14 Leeuwarderadeel	€3.677	€0	€0	€3.677
15 Littenseradiel	€18.867	€0	€0	€18.867
16 Menameradiel	€9.931	€2.000	€0	€11.931
17 Ooststellingwerf	€24.660	€0	€225	€24.885
18 Opsterland	€28.654	€0	€0	€28.654
19 Schiermonnikoog	€5.826	€0	€0	€5.826
20 Smallingerland	€52.614	€0	€2.610	€55.224
21 Súdwest-Fryslân	€78.255	€2.200	€1.260	€81.715
22 Terschelling	€15.952	€0	€270	€16.222
23 Tytsjerksteradiel	€26.345	€0	€0	€26.345
24 Vlieland	€6.955	€0	€0	€6.955
25 Weststellingwerf	€39.064	€2.100	€270	€41.434
	€675.380	€27.200	€32.364	€734.944
provincie Fryslân		€12.000	€1.350	€13.350
diverse (second opinions, Abe Bonnema Prijs e.d.)			€30.226	€30.226
doorbelaste salariskosten			€20.481	€20.481
onderhanden werk			€6.675	€6.675
	€675.380	€39.200	€91.096	€805.676

Productiecijfers 2013: naar aard (eerste) adviezen in %

gemeente	voldoet	voldoet mits	voldoet niet	aanhouden	vooroverleg
1 Achtkarspelen	37	20	9	1	33
2 Ameland	34	8	12	1	45
3 Het Bildt	30	17	18	0	35
4 Boarnsterhim	41	20	10	3	26
5 Dantumadiel	28	22	13	1	36
6 De Friese Meren	45	29	16	1	9
7 Dongeradeel	32	20	27	1	20
8 Ferwerderadiel	23	21	16	8	32
9 Franekeradeel	37	23	23	2	15
10 Harlingen	39	15	11	5	30
11 Heerenveen	31	22	15	1	31
12 Kollumerland c.a.	40	13	12	0	35
13 Leeuwarden	39	16	20	5	20
14 Leeuwarderadeel	33	20	27	7	13
15 Littenseradiel	41	20	7	1	31
16 Menameradiel	38	8	21	0	33
17 Ooststellingwerf	37	27	13	2	21
18 Opsterland	45	23	18	1	13
19 Schiermonnikoog	29	9	9	3	50
20 Smallingerland	47	18	14	3	18
21 Súdwest-Fryslân	34	23	20	3	20
22 Terschelling	37	21	13	3	26
23 Tytsjerksteradiel	39	16	5	3	37
24 Vlieland	4	13	0	4	79
25 Weststellingwerf	45	18	13	3	21
totaal hûs en hiem	38,0	19,4	15,8	2,6	24,2

Productiecijfers 2013: naar categorieën bouwsommen in %

gemeente	≤5.000	5.001-	25.001-	100.001-	≥250.001
	%	25.000 %	100.000 %	250.000 %	%
1 Achtkarspelen	25,7	30,3	19,7	16,7	7,6
2 Ameland	33,7	30,2	22,1	10,5	3,5
3 Het Bildt	18,7	43,7	12,5	6,3	18,8
4 Boarnsterhim	22,9	33,3	21,0	14,3	8,5
5 Dantumadiel	30,9	32,8	29,1	3,6	3,6
6 Dongeradeel	40,0	19,2	20,0	13,3	7,5
7 Ferwerderadiel	17,7	29,4	23,5	21,6	7,8
8 Franekeradeel	28,0	26,7	24,0	13,3	8,0
9 de Friese Meren	14,4	21,0	30,4	18,8	15,4
10 Harlingen	27,3	32,4	20,8	10,4	9,1
11 Heerenveen	33,7	32,6	17,4	10,2	6,1
12 Kollumerland c.a.	16,4	29,5	44,2	6,6	3,3
13 Littenseradiel	19,8	31,3	25,0	12,5	11,4
14 Leeuwarden	42,2	20,2	18,2	7,4	12,0
15 Leeuwarderadeel	13,3	40,0	40,0	6,7	0,0
16 Menameradiel	16,4	38,2	14,5	20,0	10,9
17 Opsterland	17,1	35,8	32,5	8,1	6,5
18 Ooststellingwerf	33,3	27,6	19,1	11,4	8,6
19 Smallingerland	37,1	28,8	17,0	8,8	8,3
20 Schiermonnikoog	19,0	38,1	28,6	4,8	9,5
21 Súdwest Fryslân	31,6	28,4	20,8	11,5	7,7
22 Terschelling	19,2	25,5	27,7	19,1	8,5
23 Tytsjerksteradiel	24,3	17,6	27,0	21,6	9,5
24 Vlieland	23,1	7,7	15,4	15,4	38,4
25 Weststellingwerf	16,4	29,3	23,3	15,5	15,5
totaal hûs en hiem	28,1	27,9	22,6	12,1	9,3

